

Iepazīst ieteiktos uzņēmējus un amatniekus

Vērtēšanas komisija turpina apciemot konkursa *Kuldīgas novada uzņēmēju gada balva* pretendētus septiņās kategorijās. Tās ir *Novada lauksaimnieks, Novada ražotājs, Novada pakalpojums, Novada amatnieks, Novada tūrisma uzņēmējs, Novada jaunuzņēmums un ledzīvotāju simpātija.*

Konkurss tiek rīkots kopš 2008. gada, un mērķis ir iepazīt un godināt tos novada ļaudis, kuri savā nozarē ir aktīvi un darbojas godprātīgi, tā sekmējot uzņēmējdarbību.

NOVADA LAUKSAIMNIEKS

„Tagad svarīgi sakārtot to, kas ir”

Laidu pagasta Sermītes *Sprīdīšu* saimnieks Juris Kūma ar ģimeni – sievu Elīnu un dēliem: deviņgadīgo Markusu un piecgadīgo Tomu. 2015. gadā saimniecību dēlam nodevuši vecāki Līga un Visvaldis Kūmas.

Tēvs tagad vairāk ņemoties ar bitēm – no lielās lauksaimniecības pagājis malā, kaut sezonā, protams, varot palīdzēt, savukārt mamma ar dokumentāciju vēl piepalīdzot, bet sieva pamazām vadību pārņemot.

Juris piecu bērnu ģimenē ir vienīgais dēls un jau kopš bērnības esot tēvam gājis palīgos. Viņš atceras: „Man bija 12 gadu, kad tēvs pirmo traktoru nopirka. Tas toreiz šķita kosmos, un braukt gribēšana bija liela! No 13 gadiem pats sāku braukt ar arklū, bet manam mazajam kājas vēl par īsu.” Māsa ar lauksaimniecību savu dzīvi nav saistījusas – katra izvēlējusies citu ceļu. Juris

Jelgavā toreizējā Lauksaimniecības akadēmijā izstudējis agronomiju ar specializāciju uzņēmējdarbībā.

Šo gadu laikā zemes daudzums pieaudzis. Sējplatība ir pāri 1000 hektāriem, vēl ir meži, dīķi. Daļa zemes ir nomā, jo esot aizgājis tas vilciens, lai visu sīpirtu īpašumā. Šaipusē zeme piederot arī Raņķu vācietim, bet nedaudz, un esot draudzīgi. „Audzējam ziemas kviešus un rapsi, vasaras kviešus un miežus. Ar pupām un zirņiem ir diezgan liela platība. To vajag arī augsnes uzlabošanai, un ar veselo saprātu jādomā visu laiku līdz: ja kvieši pēc kviešiem, tad raža krīt.”

Kā daudzviet Kurzemē daudz darba un izdevumu ar zemes kalpošanu, „jo tas ir pamatu pamats – ja to neizdara, visi pārējie ieguldījumi neatmaksājas”. Labību pamatā nododot kooperatīvam *Latrops*, Juris pats ir tā

biedrs, bet esot arī citi uzpircēji.

Tehnikas pirkšanai izmanto ti Eiropas fondi, un Juris saka: „Diezgan veiksmīgi un laikus cauri Ministru kabineta noteikumiem esmu izgājis un atradis ailītes, kas man der. Pēdējie četri arī ir Eiropas projekti – gan šī ēka, gan kalte, gan tehnikas lielākā daļa.” Kalte uzcelta 2020. gadā, un daļu vēl tēvs paspējis uzbūvēt. Pirmais apstiprinātais projekts drīz pēc saimniecības pārņemšanas bijusi tehnikas angāra renovācija. Juris stāsta, ka agrāk lielajā angārā bijusi milzu skatuve, augšā projektori, rādīts kino, bijušas ģērbtuves, pat krogs vienā galā. Tagad tur stāv moderna lauksaimniecības tehnika. Paši nodrošinot visu ražošanas ciklu: „Strādājam pieci cilvēki, cenšamies tikt galā. Tagad svarīgi sakārtot to, kas ir, nevis domāt par paplašināšanos.”

Vecāki Sermītē bijuši ienācēji,

Elīna un Juris Kūmas, Laidu pagasta zemnieku saimniecības *Sprīdīši* īpašnieki, savā angārā, kur novietota ar Eiropas atbalstu iegādātā tehnika.

bet Elīna un Juris abi ir no Laidiem – vietējie. Jautāti par sabiedrisko dzīvi pagastā, viņi teic, ka vasarā jau laika neesot, bet nesezonā mierīgāk, tad paliek meža, meliorācijas darbi. Draugi dzīvojot Pierīgā un Liepājā, braucot viens pie otra ciemos.

Ar lopkopību nenodarbojoties tāpēc, ka „vecāki tam vienreiz izgāja cauri”. Sākumā laiki

bijuši smagāki, nav gājis tik gludi. Bijis laiks, kad mamma strādājusi veterinārajā klīnikā Skrundā un ar to pat stutējusi saimniecību. Bet tagad Kūmas jūtas stabili, un vecāki var būt apmierināti. Juris saka: „Būtu žēl noskatīties, ja nebūtu. Ar tādu pašu cerību raugos uz saviem jaunajiem razbainiekiem. Interese ir – jānotur.”

Kad katrai gotiņai vēl ir savs vārds

Uz tikšanos ar komisiju Rudbāržos bija ieradušās vairākas dalībnieces no piensaimnieku kooperatīvās sabiedrības *Kalmuiža*. Tās vadītāja ir Laima Stepanoviča, kuras ģimenes saimniecība ir lielākā (520 tonnu gadā) svaigpiena piegādātāja jau 20 gadus.

Cik plašs ir kooperatīvs, un kā tas darbojas?

Mēs, piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība *Kalmuiža*, pastāvam jau no 1993. gada marta. Šogad uzņēmumam palika 31 gads. Savācam svaigpienu no zemnieku saimniecībām. Sākotnēji kooperatīvā bija 28 biedri, gadu gaitā skaits mainījās, bet maksimālais, ko es zinu, ir 68. Pašlaik aktīvie zemnieki ir 46, kas mums nodod pienu. Ir nelielas zemnieku saimniecības un piemājas saimniecības.

Katru otro vakaru divas automašīnas izbrauc no bāzes un brauc divus lokus: viena iet caur Kalvenes, Rudbāržu, Laidu un Snēpeles pagastu (bija arī Gudeniķi, bet pašlaik nav), otra – caur Skrundas un Zirņu pagastu. Apkalpojam trīs novadu saimniecības, bet ne visas.

Kur jūs pienu vedat?

Piens tiek savākts, un pusvienpadsmitos vakarā mašīnas

atgriežas bāzē. Tad pienam tiek taisītas inhibitoranalīzes, jo nevar realizēt tādu, kuram ir inhibitori. Kad piens pārbaudīts, tas tiek pārsūknēts lielajā automašīnā, kura brauc uz Lietuvu – uz *Zemaitijas pienu*. Otra mašīna brauc uz mūsu pašu pārstrādi Kazdangā, jo *Kalmuiža* ir iesaistīta 2. pakāpes kooperatīvā *Baltu piens*, kurā bija apvienojušies desmit kooperatīvi. Viens ir no Lietuvas. *Dundaga* bankrotēja, tad nu esam palikuši deviņi. *Baltu piens* iegādājās bijušo *Elpu*, un mēs esam tie izredzētie, kas savu pienu ved uz pārstrādi. Citi kooperatīvi pašlaik neved, tikai mūsējais. Mēnesī apmēram trešdaļu vedam uz Kazdangu un divas trešdaļas uz Zemaitiju.

Cik tonnu?

Gadā savācam pāri par 3000 tonnām piena. Kad ir sezona un govīm ir vairāk zāles, ko ēst, tad vasarā piena ir vairāk, bet rudenī un ziemā paliek arvien mazāk. Ir arī daudz lielāki kooperatīvi, bet mums tāpat ir miljons eiro apgrozījums. Apmēram desmito daļu gadā nomaksājam nodokļos – ap 100 000 eiro.

Kāda ir vidēja saimniecība, cik tajā govju?

Mums ir tikai ģimenes saimniecības. Lielākā ir Skrundas pagasta Jaunmuižā, un tajā ir 84.

Ir ļoti mazas saimniecības, vairumā tādas, kurās ir no piecām līdz padsmīt govīm. Manuprāt, kooperatīvā esam tie, kas dara to melno darbu, – mēs no visām mazajām saimniecībām savācam un pārstrādājām pievedam gatavu pienu. Viņi paši brauc tikai uz lielajām, kur ir labi ceļi, bet mēs braucam pa visurieni. Vasarā, kad ceļi nebija nogreiderēti un bija jābrauc pa redeli, mašīnai pazuda numurzīme – dabūjām mainīt.

Kāpēc jūs to darāt? Lai varētu nodot savu pienu un vēl arī nopelnīt?

Lai palīdzētu zemniekiem. Peļņu neveidojam. Ja kādu gadu nauda paliek, izlietojam konkrētam mērķim. Ja mums vajadzīga jauna mašīna, par to, protams, maksā zemnieki – mēs ar to naudu tikai darbojamies, bet tas viss ir ar zemnieku piekrišanu. Viņi saprot: ja tās mašīnas nebūs, tad arī pienu no viņiem nesavāks.

Un kas taisa analīzes?

Tē Gaidiņa (Ostrovskā – red.) sagaida šoferus, arī viņi paši māk analīzes uztaisīt.

Ko tad, ja analizēs parādās inhibitori?

Inhibitori ir antibiotikas un ķīmiski piemaisījumi. Analīzēs tie ir ļoti liels retums, ja nu vienīgi nostrādā cilvēciskais faktors,

Laima Stepanoviča un citas kooperatīva biedres pagaidām vēl ir noskaņotas darbību turpināt, pienu savācot no katrām mājām.

taču ļaunprātīgi to neviens nedara, jo pašiem zemniekiem tad viss jāapmaksā. Ja tādu pienu ielej kopējā mašīnā, tas sabojā visu. Iebraucot saimniecībā, no katra dzesētāja tiek paņemts piena paraudzīnš. Tas stāv pie mums tik ilgi, kamēr piens tiek nodots pārstrādātājiem. Ja viņi pasaka, ka pienā ir inhibitors, tad ņem visus paraugus un skatās, kurš par krāvu maksās.

Vai kooperatīvs ir tāds kā pārstāvis, kurš cīnās par to, lai būtu labāka cena, vai ir tikai piena savācējs?

Jā, un mēs arī cenšamies ko-

operatīva vajadzībām paturēt mazāk tās naudas, it sevišķi tad, kad ir pavasaris un vasara un zemniekam jāsavāc barība, viss jānokuļ. Tad kooperatīva vajadzībām tik daudz netērējam, lai vairāk palīdzētu zemniekiem, piemēram, ja kādam siena laikā saplūsi prese, tad no kooperatīva naudas aizdodam. Zemnieks no piena naudas mums atmaksā – noslēdzam vienošanos. Lai zemniekiem vieglāk, jau februārī sākam meklēt ietinamo plēvi. Kooperatīvs par to samaksā, jo, ņemot lielu apjomu, viss iznāk lētāk. Tāpat arī mazgājamus li-